

עפ 3256/24 - מסורת התורה בני ברק נ' ישיבת פוניבז' בע"מ

בבית המשפט העליון

ע"פ 3256/24

לפני:

כבוד הנשיא יצחק עמית כבוד השופט עופר
גרוסקופף כבוד השופטת רות רונן

המערערים:

1. מסורת התורה בני ברק
2. הרב שמואל מרקוביץ

נגד

המשיבים:

1. ישיבת פוניבז' בע"מ, חל"צ
  2. ישיבת פוניבז'
  3. הרב אליעזר כהנמן
- ערעור על החלטה משלימה של בית המשפט
המחוזי בתל אביב-יפו בת"א 4704-05-21 מיום
7.3.2024 שניתנה על ידי כב' השופטת העמיתה
יהודית שבח

תאריך ישיבה:

ג' אב התשפ"ה (28.7.2025)

בשם המערערים:

עו"ד ; עו"ד ; עו"ד ;
עו"ד ;

בשם המשיבים:

עו"ד אהוד ארצי; עו"ד רן פלדמן; עו"ד רבקה
אריאל

פסק-דין

הנשיא יצחק עמית:

1. ענייננו בסכסוך המצער והאלים בישיבת פוניבז' בין מחנה הרב כהנמן (נכדו של מייסד הישיבה) לבין המחנה של גיסו, הרב מרקוביץ. סכסוך זה העסיק ומעסיק רבות את בתי המשפט והגיע לפתחו של בית משפט זה מספר פעמים.

2. הורתה של ההחלטה מושא הערעור שלפנינו, בפסק דינו של בית משפט זה, בערעור שהוגש במסגרת הליכי בזיון בית משפט (ע"פ 7168/22 מסורת התורה בני ברק (ע"ר) נ' ישיבת פוניבז' בע"מ (9.8.2023)). בפסק הדין, הורה בית המשפט על החזרת התיק לבית המשפט המחוזי,

בין היתר, על מנת שיפסוק בשאלה "אם הקנסות שבהם עסקין יחושבו ב'מצטבר' או ב'חופף'". הכוונה לקנס של 10,000 ש"ח שהושת בגין כל יום של הפרה, בהתאם להחלטה קודמת של בית המשפט המחוזי ולפיה "במידה והמשיבים יפרו בעתיד את צו המניעה הזמני, כל אחד מהם יחוב בסכום של 10,000 ש"ח בגין כל יום בו יפר הצו...". השאלה שעמדה אפוא בפני בית המשפט המחוזי הייתה אם הקנס יחושב "ב'מצטבר' - קרי, גם על הרב מרקוביץ וגם על העמותה (פעמיים) או ב'חופף' - קרי, רק על מי מהם (פעם אחת). נציין כי נפקותה הכספית של השאלה היא סכום של 390,000 ש"ח שהושת כקנס בגין 39 הפרות, כך שאם הקנס יחושב ב'מצטבר' משמעות הדבר היא שעל המערערים לשלם קנס בסך של 780,000 ש"ח.

3. בית המשפט המחוזי קיים דיון בעניין, בחן החלטות קודמות שניתנו על ידי כב' השופטת ר' ערקובי במסגרת הליך הבזיון, והגיע למסקנה כי הקנס יוטל ב'מצטבר', כך שהקנס ישולם גם ע"י עמותת מסורת התורה וגם ע"י הרב מרקוביץ אישית.

על כך נסב הערעור שלפנינו.

4. המערערים טוענים כי בית משפט קמא טעה בכך שבחן החלטות קודמות שניתנו על ידי השופטת ערקובי, שהעמידה את סכום הקנס על הסך של 10,000 ש"ח; כי למיצער, בית המשפט פירש החלטות אלה באופן מוטעה וכי השופטת ערקובי לא התכוונה לכך ומכל מקום, לא קבעה מסמרות בעניין; וכי ככל שיש קשר סיבתי בין פעולות העמותה להפרה לבין פעולותיו של הרב מרקוביץ להפרה (מה שמוכחש) אין משמעות הדבר שהם חייבים בכפל קנס עקב כך, ויש לראותם כחבים "ביחד ולחוד" כמו בדיני החוזים ובדיני הנזיקין. עוד טוענים המערערים כי הטלת כפל קנס של 20,000 ש"ח עומדת למעשה בניגוד לקביעה שהחויב בקנס הוא של 10,000 ש"ח בגין כל יום של הפרה; כי במקרה של ספק, ומאחר שבדין פלילי של בזיון עסקין, יש להעדיף את הפירוש המקל; כי יש לאחוז בפירוש של 'בחופף' גם על רקע התכלית של הקנס שהיא תכלית אכיפתית ולא עונשית; וכי אם במחנהו של הרב מרקוביץ היו 3 עמותות שונות, לא היה הגיוני להטיל קנס של 30,000 ש"ח ביום, וכך גם במקרה דנן.

עוד נטען כי על בית המשפט להפחית מהסכום של 390,000 ש"ח שליש, מאחר שהקנס בגין כל שבת או חג חל לגבי שלוש תפילות (שחרית, מוסף ומנחה) אך הוכח שהמערערים אינם מתפללים את תפילת מנחה של שבת תוך הפרת הצו, וגם בתפילת שישי, אין מדובר בשחרית ומוסף אלא בתפילת קבלת שבת וערבית בלבד.

5. דין הערעור להידחות על כל חלקיו.

לאור התכלית האכיפתית של קנס מכוח פקודת בזיון בית המשפט, השאלה היא כיצד ניתן היה להבין מלכתחילה את החלטת השופטת ערקובי, ובנקודה זו, דומה כי אין מקום לספק. בית משפט קמא הצביע על נוסח החלטות השופטת ערקובי: "למען הסר ספק מובהר הצו מופנה למשיבים ובכלל זה מופנה למשיב מס' 2. ככל שמי מהמשיבים לא יעמוד בתנאי הצו שניתן בהסכמה, הרי ככל ותוגש בקשה במסגרת פקודת הביזיון היא תוגש ביחס לשני המשיבים, על כל המשתמע מכך, נא תשומת הלב" [...]"כמו כן, אני קובעת כי במידה והמשיבים יפרו בעתיד את צו המניעה הזמני, כל אחד מהם יחוב בסכום של 10,000 ש"ח בגין כל יום בו יפרו הצו..." (הדגשה הוספה - י"ע).

6. ועיקרו של דבר. אף המערערים אינם חולקים על כך שאין מניעה משפטית לחייב בקנס לפי פקודת בזיון בית המשפט גם את התאגיד וגם את האורגן הרלבנטי, אם וככל שהדבר מתחייב מהנסיבות על מנת לעשות את הצו לאפקטיבי (ע"א 371/78 מוניות הדר לוד בע"מ נ' ביטון, פ"ד לד(4) 232, 241-242 (1980); ע"פ 6658/05 פרידמן נ' קבוצת לב אופיר בע"מ, פסקה 9 (8.6.2006)). במקרה דנן, וכפי שציין בית משפט קמא, "הרב מרקוביץ, העומד בראש המחנה, אינו מונע את החרפה, אלא מוביל אותה, עת איש לא יחלוק על כך כי לו רק רצה, לו רק סימן לתלמידיו להפסיק, כי הביזיון המתמשך היה נמנע". מכאן, שהתמריץ האפקטיבי להפסיק את ביזוי הצו הוא הטלת הקנסות ב'מצטבר', והא-ראיה שהמרכז לגביית קנסות טרם הצליח לגבות גם את הסכום של 390,000 ש"ח.

7. המערערים לא חלקו "בזמן אמת" על כך שהכוונה הייתה להטיל "כפל קנס". זאת ניתן ללמוד מתגובותיהם והתנגדותם לבקשות הפסיקתא לקביעת סכום הקנס. כך, לא רק שהמערערים לא הלינו על החיוב בכפל הקנס, אלא שאף נכתב על ידם כי החלטת השופטת ערקובי מיום 18.7.2022 "חייבה את המערערים - הרב שמואל מרקוביץ' ועמותת מסורת התורה (להלן - המערערים) כל אחד בנפרד, בתשלום קנסות בגין ההפרה...". (הדגשה הוספה - י"ע). לאור זאת, אף ניתן לראות את המערערים כמושתקים מלטעון כעת כי הקנס אינו ב'מצטבר'.

8. אשר להפחתת הקנס בגין אי הפרה בתפילת מנחה בשבת, הרי שבנושא זה ההחלטות חלוטות זה מכבר.

מכל מקום, ההחלטה מדברת על כל יום ביזוי, ואין מקום "לפרק" את היום למספר התפילות. אציין כי אילו אחזנו בשיטת המערערים, ניתן היה לטעון כי יש "לפרק" את הקנס באופן יחסי לזמני התפילות, ומאחר שתפילת שחרית ומוסף בשבת ארוכה יותר מתפילת מנחה, הרי שאין מקום להפחית שליש מהקנס, אלא פחות. לא בכדי ציין בית משפט קמא כי הטענה "לא זו בלבד בהיותה מגוחכת, היא אך המשך ל'דרך ההילוך הלוליינית' (החלטתי מיום 19.09.2021) בה נוקטים מרקוביץ, לאורך הדרך".

9. סוף דבר שהערעור נדחה. המערערים, ביחד ולחוד, ישאו בהוצאות הליך זה בסך 15,000 ש"ח.

ניתן היום, ד' באב התשפ"ה (29.7.2025).

רות רונן
שופטת

עופר גרוסקופף
שופט

יצחק עמית
נשיא